

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Факультет дошкільної педагогіки та психології

Кафедра дошкільної педагогіки

Кваліфікаційна робота магістра

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виконала: здобувачка
освітнього ступеня магістра
денної форми навчання
ОПП «Дошкільна освіта.
Практична психологія в закладах дошкільної освіти»
спеціальності: 012 Дошкільна освіта
Саріна Анастасія Миколаївна

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Постоян Тетяна Григорівна

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1. Характеристика понять «якість дошкільної освіти», «моніторинг якості дошкільної освіти».....	7
1.2. Освітня діяльність закладу дошкільної освіти та моніторинг якості дошкільної освіти.....	16
1.3. Підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти	
Висновок до розділу 1.....	33

.

РОЗДІЛ ІІ. МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Моніторинг якості освітньої діяльності педагогів закладу дошкільної освіти.....	43
2.2. Форми підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти.....	51
2.3. Оцінка рівня сформованості професійної компетентності педагогів ЗДО засобами підвищення кваліфікації.....	60
Висновок до розділу 2.....	65

ВИСНОВКИ.....	67
----------------------	-----------

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
---	-----------

ДОДАТКИ.....	79
---------------------	-----------

ВСТУП

Актуальність дослідження. Державна освітня політика в Україні визначає пріоритетний напрямок – розвиток дошкільної освіти, що передбачає підвищення вимог до рівня якості дошкільної освіти. Якість дошкільної освіти є фундаментом для всебічного розвитку дитини, формуючи її особистість та закладаючи підвалини подальшого навчання.

Україна є членом Європейського реєстру забезпечення якості, будучи членом цієї організації, Україна впроваджує освітній моніторинг у практику роботи закладів освіти різних освітніх рівнів.

МОН України визначає якість дошкільної освіти як сукупність характеристик: доступність дошкільної освіти, вмотивований та компетентний педагог, безпечне та розвивальне освітнє середовище, зміст дошкільної освіти, система управління, моніторинг якості дошкільної освіти.

У Стратегічному плані діяльності МОН України до 2027 року, освіта дітей раннього та дошкільного віку розглядається як шлях до сталого розвитку якісного людського капіталу України. Відповідно до Стратегії, пріоритетною політикою є гарантування рівного доступу до якісної освіти всіх дітей раннього та дошкільного віку. У Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку, розробленої Національною академією педагогічних наук України, надано сутнісну характеристику поняття якості дошкільної освіти, що включає: якість дошкільної освіти, якість освітнього процесу та якість результату дошкільної освіти.

Ефективність управління якістю дошкільної освіти в сучасних закладах дошкільної освіти забезпечує підвищення кваліфікації педагогів. Одним із завдань організації та забезпечення підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти, є виявлення та відстеження професійного розвитку педагогів закладу, що реалізовується через механізм внутрішнього моніторингу якості освіти.

У контексті забезпечення якості дошкільної освіти, підвищення кваліфікації педагогів закладу, набуває першочергового значення. Підвищення кваліфікації забезпечує формування у педагогів закладу дошкільної освіти актуальних компетентностей, необхідних для якісної освітньої практики в умовах, що постійно змінюються. Безперервний професійний розвиток педагогів є критично важливим для створення умов цілісного розвитку дітей дошкільного віку. Концепція професійної компетентності педагогів закладу дошкільної освіти охоплює не лише практичний досвід, а й широкі психолого-педагогічні, загальнокультурні та методичні компетентності, що підкреслює необхідність комплексного підходу до підвищення кваліфікації педагогів.

Проблема професійного розвитку педагогів закладу дошкільної освіти та їхньої компетентності досліджувалась науковцями. Так, формування професійно-педагогічної компетентності педагога досліджували А. Богуш, Н. Бібік, І. Борин, Н. Голота, І. Зязюн, Е. Карпова, О. Кошіль, Л. Поздняк, О. Савченко, Л. Сущенко та ін.; методологію і теорію управління та організацію методичної роботи розглядали В. Беспалько, Л. Волкова, Н. Денисенко, Г. Кравченко, К. Крутій, В. Павлютенко, О. Топузов, П. Худомінський та ін.; теоретико-методологічні засади методичної роботи педагогічних працівників досліджували: Є. Барбіна, А. Богуш, А. Зубко, В. Ільїн, А. Кузьмінський, О. Новіков, Д. Новіков та ін.; практичний напрям управлінсько-методичної роботи в закладі дошкільної освіти розглядали науковці серед яких: Н. Денисенко, Н. Дудніченко, А. Єрмола, Н. Комаренко, К. Крутій, В. Пікельна, І. Романюк, О. Сидоренко, Л. Швайка та ін.

Предметом дослідницького інтересу є доробки науковців пов'язані з дослідженням проблеми якості дошкільної освіти, зокрема: Г. Беленької, Д. Бодненко, С. Братченко, І. Карабаєва, Л. Козак, О. Кононко, О. Коваленко, К. Крутій, Н. Лисенко, О. Локшиної, Т. Лукіної, В. Огнев'юк, Т. Піроженко, Н. Савінової, О. Янко та ін., а також роботи О. Мармази, І. Олександрової, В. Олійника, Н. Протасової, Г. Сухобської, Т. Сущенко та ін., присвячені

проблемі теорії та практики навчання фахівців у системі підвищення кваліфікації та післядипломної педагогічної освіти.

Практика моніторингу якості дошкільної освіти не набула системного характеру в українській освіті. Моніторинг якості дошкільної освіти розглядається переважно з позиції психолого-педагогічного розвитку особистості дошкільника. Увага до моніторингу якості освітньої діяльності педагогів з метою визначення проблемного поля компетентностей лише в останній час набула актуальності.

Теоретична і практична значущість зазначених проблем у поєднанні з недостатньою розробленістю, визначили вибір теми дослідження «Підвищення кваліфікації педагогів закладу дошкільної освіти як умова забезпечення якості освітньої діяльності».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, дослідити та розробити шляхи вдосконалення системи підвищення кваліфікації педагогів для забезпечення якості дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Схарактеризувати теоретичні, нормативні засади вирішення питань якості дошкільної освіти.
2. Визначити роль моніторингу якості освітньої діяльності та підвищення кваліфікації педагогів закладу дошкільної освіти.
3. Експериментально перевірити ефективність цілеспрямованого підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти.

Об'єкт дослідження: управління якістю освіти в закладі дошкільної освіти.

Предмет дослідження: підвищення кваліфікації педагогів закладу дошкільної освіти як механізм забезпечення якості освітньої діяльності.

З метою розв'язання завдань дослідження використовувались **методи дослідження:** теоретичні – аналіз психолого-педагогічних джерел з метою вивчення поглядів науковців на завдання підвищення якості освіти; емпіричні – спостереження, бесіда, використання моніторингових методик для

визначення рівня професійної компетентності педагогів; експеримент з метою виявлення рівня сформованості професійної компетентності педагогів закладу дошкільної освіти; математичні методи обробки та узагальнення отриманих експериментальних даних.

Дослідно-експериментальна база дослідження: в дослідженні взяли участь педагоги Одеського закладу дошкільної освіти «Ясла-садок» № 228 Одеської міської ради.

Практична значущість: дослідження дає можливість поглибити розуміння завдань внутрішнього моніторингу якості освіти в закладі дошкільної освіти. Практична значущість полягає в розробці та апробації діагностичного матеріалу за трьома блоками (психолого-педагогічні, методичні, загальнокультурні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти), у відповідності до вимог професійного та освітнього стандартів, що створює базу для прийняття управлінських рішень з метою забезпечення якості освіти закладу дошкільної освіти.

Апробація і впровадження. Матеріали дослідження відображені у публікації:

Саріна А. Підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти: нормативно-правові засади та актуальні напрямки. *Забезпечення сталого розвитку освіти: європейський та національний виміри: збірн. наук. статей*. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2025. С. 134–139.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів: теоретичного та практичного, висновків до кожного розділу, загального висновку, списку використаних джерел і додатку. Загальний обсяг роботи складає 81 сторінок, з яких 70 основного тексту. Список використаних джерел містить 71 джерело. Додаток викладено на 3-х сторінках.

РОЗДІЛ II. МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Моніторинг якості освітньої діяльності педагогів закладу дошкільної освіти

Моніторинг якості освітньої діяльності педагогів ЗДО не втрачає актуальності у сучасних умовах невизначеності та непередбаченості. Система оцінки діяльності педагогів має забезпечити безперервне спостереження за різними аспектами освітнього процесу з метою підвищення його якості.

Нині для педагогів ЗДО існують різні форми та способи підвищення кваліфікації на рівні регіональних інститутів і закладу дошкільної освіти. Зазначимо, що не завжди вони узгоджені на рівні цілепокладання, не підпорядковані завданням забезпечення підвищення якості освітньої діяльності конкретного закладу дошкільної освіти, забезпечуючи формування, розвиток проблемних для педагога професійних компетентностей відповідно сучасним вимогам дошкільної освіти [37].

В теоретичній частині обґрунтовано роль моніторингу для визначення проблемного поля педагогів, тенденції щодо визначення форм и засобів підвищення кваліфікації

Встановлено, що при проведенні моніторингу необхідно дотримуватися таких правил як:

1. Моніторинг якості освітньої діяльності педагогів це безперервний процес, що охоплює діяльність всього педагогічного колективу і не проводиться лише перед атестацією педагогів.
2. Діагностика рівня професійної діяльності педагога необхідна для визначення рівня професіоналізму всього колективу ЗДО, його педагогічного потенціалу та розвитку.
3. При діагностиці освітньої діяльності педагогів важливим є психологічна діагностика педагога за такими критеріями та показниками як:

- ✓ якісні: біографічний опис, ділова характеристика, відгуки;
- ✓ кількісні: коефіцієнтна та бальна оцінка, експертна оцінка організаторських якостей, здатності до самоменеджменту, професійної компетентності, відповідальності, комунікабельності, готовності до нововведень, працездатності;
- ✓ комбіновані: оцінка певних якостей, спеціальні тести та інші комбінації якісних та кількісних критеріїв.

Діагностика за такими критеріями забезпечує оптимальну взаємодію суб'єктів освіти щодо досягнення якості освіти – визначальної мети освітньої діяльності [43; 45; 67].

Моніторинг повинен включати володіння методикою навчання, освітніми технологіями, спілкування та організаційні уміння педагога; професійний розвиток, прогнозування та проєктування результатів освітньої діяльності; динаміку розвитку методики навчання; проєктну діяльність, участь у роботі методичних об'єднань, культуру педагога [24; 29; 34; 39; 45; 61; 67].

Відповідно до професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», готовність до виконання професійних функцій забезпечується сформованістю загальних та фахових компетентностей. У зв'язку з чим для моніторингу якості освітньої діяльності педагогів ЗДО обрано модель, що дозволила виявити проблемне поле педагогів, професійні труднощі, що лягло в основу розробки плану професійного розвитку педагогів через підвищення кваліфікації в умовах ЗДО. Ця діагностична методика співвідноситься з професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти» [50].

Мета моніторингу полягає у підвищенні якості освіти закладу дошкільної освіти, що забезпечується професійним зростанням та підвищенням педагогічної майстерності педагогів. Моніторинг якості освітньої діяльності педагогів ЗДО являє собою безперервний процес, що передбачає визначення дефіцитних компетентностей педагогів, побудову освітньої траєкторії педагогів ЗДО, організацію та забезпечення підвищення

кваліфікації педагогів та оцінку ефективності виконання ними професійних функцій.

Моніторинг має циклічний характер і здійснюється у декілька етапів:

- ✓ *аналітико-діагностичний етап.* Моніторинг професійної компетентності педагогів ЗДО. Періодичність проведення – понад трьох разів на рік і при прийнятті педагога на роботу до ЗДО. Мета: психолого-педагогічне вивчення рівня професійної компетентності педагога.
- ✓ *оцінний етап.* Мета: якісна та кількісна оцінка професійної діяльності педагога і колективу в цілому. За результатами моніторингу визначається рівень компетентності педагогічного працівника за певний проміжок часу та надаються рекомендації щодо формування, розвитку проблемних компетентностей;
- ✓ *корекційний етап.* Мета: психолого-педагогічна корекція професійної діяльності педагога, створення умов для його саморозвитку;
- ✓ *порівняльний аналітико-діагностичний етап.* Мета: визначення рівня професійної компетентності педагогів ЗДО, визначення динаміки зростання [25].

Моніторинг, спрямований на оцінку якості професійної діяльності педагогів є діагностичною картою, що складається з трьох блоків компетентностей: психолого-педагогічні, методичні та загальнокультурні компетентності.

Блок психолого-педагогічних компетентностей включає такі критерії: знання дошкільної освіти та особливостей організації освітньої діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку; забезпечення охорони життя та здоров'я дітей дошкільного віку, активне використання недирективної допомоги та підтримка дитячої ініціативи, самостійності у різних видах діяльності та інші;

Блок методичних компетентностей, критерії спрямовані на самоаналіз таких позицій, як: уміння організувати різні види діяльності дітей дошкільного віку, планування та коригування освітніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини та інші;

Блок загальнокультурних компетентностей, критерії спрямовані на визначення здатності педагога працювати в команді, толерантно сприймати соціальні, культурні та індивідуальні особливості, готовність до професійного розвитку та самовдосконалення та інші.

Моніторинг побудований таким чином, щоб визначити слабкі і сильні сторони професійної діяльності педагогів ЗДО, встановити динаміку розвитку та прийняти рішення щодо підвищення кваліфікації педагогів з метою підвищення рівня якості їхньої освітньої діяльності.

Кожен критерій оцінювався за трибальною системою: 2 бали – компетентність яскраво виражена, 1 бал – компетентність слабо виражена, 0 балів – компетентність не виражена.

Для організації оцінки діяльності педагогів скористалися інструментарієм самооцінювання, за підсумками самооцінки було встановлено «проблемне поле» педагогів та скориговано індивідуальні траєкторії їхнього професійного розвитку.

Для дослідження та виявлення рівня професійної компетентності у педагогів ЗДО № 228 було проведено дослідження, використовуючи карту моніторингу (додаток 1).

На констатувальному етапі моніторингу якості професійної діяльності педагогів було виявлено «проблемне поле», що дало підстави скоригувати методичну роботу ЗДО на навчальний рік. У дослідженні брали участь 9 педагогічних працівників. Отримано такі результати самоаналізу педагогів (Див. таблиці самоаналізу 1; 2; 3).

Таблиця 1

Результат самоаналізу педагогічних компетентностей на констатувальному етапі моніторингу

№	Компетентності	Результат (у балах)
1	Забезпечення безпеки життя дітей, збереження та зміцнення їхнього здоров'я, емоційного благополуччя в період перебування в закладі дошкільної освіти	18

2	Вміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток дітей	17
3.	Володіння різними видами діяльності, що розвивають дітей дошкільного віку (ігрова, продуктивна, пізнавально-дослідницька)	16
4	Знання специфіки навчання, виховання та розвитку дітей дошкільного віку та особливостей організації Освітнього процесу з дітьми раннього та дошкільного віку	16
5	Використання методів та засобів психолого-педагогічного моніторингу для оцінки результатів освоєння дітьми освітніх програм	15
6	Знання основ теорії та практики фізичного, пізнавального та особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку	14
7	Реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда у роботі з дітьми, у яких є проблеми опанування освітньої програми, і дітьми з особливими освітніми потребами	12
8	Активне використання недирективної допомоги та підтримка ініціативи вихованців та їхньої самостійності в різних видах діяльності.	9

Таблиця 2

**Результат самоаналізу методичних компетентностей на
констатувальному етапі моніторингу**

№	Компетентності	Результат (у балах)
1	Вміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток вихованців	16
2	Планування та реалізація освітньої роботи у групі дітей раннього та/або дошкільного віку відповідно до державного освітнього стандарту та основній освітній програмі.	14
3.	Планування та коригування освітніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини ранньої та/або дошкільного віку	14

4.	Організація конструктивної взаємодії дітей у різних видах діяльності, створення умов для вільного вибору дитячої діяльності, учасників спільної діяльності, засоби діяльності	13
5.	Використання у освітній діяльності сучасних методів та технологій навчання	13
6	Участь у розробці основної освітньої програми закладу дошкільної освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти «Базовий компонент дошкільної освіти»	10
7	Володіння методами та засобами психолого-педагогічної освіти батьків дітей раннього та дошкільного віку	13
8	Готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу занять, педагогічної діяльності в цілому	10

Таблиця 3

Результат самоаналізу загальнокультурних компетентностей на констатувальному етапі моніторингу

№	Компетентності	Результат (у балах)
1	Здатність працювати у команді, толерантно сприймати соціальні, культурні та особистісні відмінності	17
2	Готовність до партнерської взаємодії з батьками дітей раннього та дошкільного віку для вирішення освітніх завдань	17
3	Готовність до професійного розвитку та самовдосконалення	17
4	Вміння регулювати та ефективно будувати процес спілкування з різними учасниками освітнього процесу	15
5	Володіння ІКТ-компетентностями, необхідними та достатніми для планування, реалізації та оцінки освітньої діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку	14

Критерії оцінки за трьома блоками компетентностей:

42-35 балів – компетентності сформовані

20 – 34 бали – компетентності перебувають у стадії формування

Менше 20 балів – компетентності не сформовані.

Загальний рівень сформованості професійних компетентностей на констатувальному етапі моніторингу представлено на діаграмі «Загальний рівень сформованості професійних компетентностей на констатувальному етапі моніторингу» (Див рис.1).

Рис. 1. Загальний рівень сформованості професійних компетентностей на констатувальному етапі моніторингу

Отже, за результатами моніторингу професійних компетентностей, у 5 педагогів (55%) професійні компетенції сформовані, у 3 педагоги (33%) знаходяться у стадії формування, у одного педагога (12%) компетентності не сформовані. Педагоги мають професійні труднощі через недостатньо сформовані компетентності за блоком *психолого-педагогічних компетентностей*: використання недирективної допомоги та підтримки ініціативи дошкільника та самостійності в різних видах діяльності – 9 балів; реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда, дефектолога у роботі з дітьми, які мають проблеми з засвоєнням освітньої програми – 12 балів. За блоком *методичних компетентностей*: участь у розробці основної освітньої програми закладу дошкільної освіти відповідно до Базового

компонента дошкільної освіти – 10 балів, готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу занять, педагогічної діяльності – 10 балів. За блоком *загальнокультурні компетентності*: володіння ІКТ-компетентностями, необхідними та достатніми для планування, реалізації та оцінки освітньої діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку – найменше значення 14 балів.

У ході моніторингу педагоги заповнили карти самооцінювання сформованості професійних компетентностей, за результатами чого було підраховано середню кількість балів щодо кожного блоку компетентностей.

Таблиця 4

Кількісні результати професійних компетентностей на констатувальному етапі моніторингу

Блоки	Моніторинг
Психолого-педагогічні	116 (14,5)
Методичні	103 (12,8)
Загальнокультурні	80 (16)

Кількісні результати моніторингу представлені на рис. 2

Рис. 2. Результати оцінки професійних компетентностей педагогів ЗДО на констатувальному етапі моніторингу

Результати моніторингу даали можливість визначити «проблемне поле» сформованості професійних компетентностей. Педагоги потребують методичної підтримки, яку наявна методична робота в ЗДО не дозволяє забезпечити в повному обсязі. Особливої уваги потребує формування психолого-педагогічних і методичних компетентностей педагогічних працівників ЗДО. Загальнокультурні компетентності у педагогів ЗДО сформовані вище достатнього рівня, однак, необхідно приділити увагу підвищення рівня ІКТ-компетентностей необхідних для планування освітньої діяльності, реалізації та оцінки освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку.

За результатами моніторингу виникла необхідність організувати та забезпечити проведення різних форм підвищення кваліфікації педагогів в умовах ЗДО.

2.2. Форми підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти

Моніторинг в освіті розглядається як контрольний механізм процесу професійної діяльності. За результатами констатувального моніторингу дійшли висновку, щодо необхідності розвитку компетентностей педагогів, що впливають на якість освітньої діяльності, коригуючи методичну роботу з педагогами, доповнивши колективними та індивідуальними формами методичної роботи [53; 60; 62].

Для реалізації цієї мети впроваджено різні форми методичної роботи з педагогами ЗДО з метою підвищення їхнього рівня сформованості професійних компетентностей, розроблено план роботи цілеспрямованого підвищення професійних компетентностей педагогів на 2025/2026 навчальний рік, що в свою чергу призведе до підвищення рівня якості освітнього процесу.

Нині актуально застосовувати новітні форми методичної роботи з педагогами, для яких характерним є діяльнісний характер. Частково це вирішується завдяки тематичним курсам підвищення кваліфікації для

вихователів і фахівців ЗДО, але переважно вони мають інформаційний характер, ніж практико орієнтований.

План методичної роботи з педагогами базувався на активних методах роботи з кадрами і його було включено до річного плану закладу дошкільної освіти. Мета: створити умови для формування і розвитку професійних компетентностей педагогів.

У процесі реалізації плану використано такі форми роботи з педагогами: *робота у творчих та проблемних групах*. Провідним напрямком роботи в таких групах є розробка і впровадження результатів освітніх проєктів у власні професійну діяльність;

семінар-практикум дозволяє дозволяє підвищити професійну майстерність педагога на засадах індивідуального та контекстного підходу навчання;

освітній квест – це спеціально організована форма роботи з педагогами, що передбачає пошук інформації за заданими параметрами, під час якого педагоги вдосконалюють свої знання та навички;

курсове підвищення кваліфікації. Важливо, щоб педагог, який пройшов курси, обов'язково впроваджував отримані знання у власну педагогічну практику;

тренінги. Педагоги вчаться приймати думку своїх колег, проявляють готовність до зміни власних установок [53; 60; 62].

Ці форми роботи надають можливість виявити професійний потенціал педагогів, долучаючи їх до процесу досягнення основної мети навчання, мотивувати педагогів до впровадження інноваційних форм організації освітнього процесу.

У ЗДО підвищення кваліфікації відбувається через систему методичної роботи. Кожен заклад дошкільної освіти автономно визначає оновлення змісту освіти, будуючи систему методичної роботи, яка, згодом дозвола підвищити рівень педагогічної майстерності педагогів.

План методичної роботи включав заходи, спрямовані на усунення дефіцитів методичних компетентностей. Робота у цьому напрямку будувалася в індивідуальній та груповій формах роботи.

Таблиця 5

Заходи підвищення психолого-педагогічних компетентностей

Напрямое діяльності	Зміст заходу	Прогнозований результат
Активне використання недирективної допомоги та підтримки дитячої ініціативи та самостійності в різних видах діяльності	1. Семінар-практикум з використанням технології «World safe». «Особливості підтримки та розвитку дитячої ініціативи у різних видах діяльності». Педагогічна вітальня 2.«Клубна година» – технологія підтримки дитячої ініціативи. 3.Майстерня подій «Алгоритми підтримки дитини на різних видах діяльності недирективними способами».	Розробка карти спостереження за дітьми у вільній діяльності Опанування технології «Клубна година», застосування у практиці ЗДО.
Реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда, дефектолога у роботі з дітьми, які мають труднощі в опануванні освітньої програми, з дітьми з особливими освітніми потребами.	1. Курси підвищення кваліфікації педагогів на базі Одеської академії неперервної освіти «Надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу» (наказ МОН від 15.01.2025 №46). 2.Практико зорієнтована педагогічна рада «Взаємодії вчителя-логопеда та вихователя у корекції мовних порушень». 3.Семінар-практикум «Створення розвивального предметно-просторового середовища групи у процесі взаємодії педагогів та ЗДО»	1. Скориговано інд. осв. маршрут дітей з особливими освітніми потребами. 2. Розроблено план взаємодії із фахівцями ЗДО. 3. Розроблено рекомендації щодо організації освітньої діяльності групи.

Таблиця 6

Заходи підвищення методичних компетентностей педагогів ЗДО

Напрямок діяльності	Зміст заходу	Прогнозований результат
Участь у розробці основної освітньої програми освітньої ЗДО відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти	Семінар-практикум «Проект освітньої програми».	1. Створення творчої групи з розробки освітньої програми ЗДО.
Готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу навчальних занять	1. Майстер-клас Укладання карти індивідуального розвитку педагога «Освітня картографія». 2. Круглий стіл «Самоаналіз освітньої діяльності педагога».	1. Укладання індивідуальної карти саморозвитку педагога. 2. Чек-лист «Самоаналіз заняття».

Таблиця 7

Заходи підвищення загальнокультурних компетентностей педагогів ЗДО

Напрямок діяльності	Зміст заходу	Прогнозований результат
Розвиток ІКТ-компетентностей, необхідних для планування, реалізації та оцінки освітньої діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку	1. Освітній квест «Використання ІКТ в різних видах діяльності дошкільників». 2. Участь у курсах підвищення кваліфікації «Розвиток цифрової компетентності педагогів» (Наказ МОН від 10.12.2021 №1340)	Створення інтернет-клубу на базі ЗДО, розроблено план клубної роботи.

З педагогом, у якого за результатами самоаналізу було виявлено низький рівень сформованості професійних компетентностей, проведено індивідуальну роботу щодо підвищення самооцінки. Цілеспрямовано проведено індивідуальні заняття, зокрема: «Сфера моїх ресурсів», «Реальність мети», «Ситуація-дія».

Через 5 місяців, у червні 2025 року проведено проміжний моніторинг професійної діяльності педагогів. за тими ж картками. Проміжні результати самоаналізу представлені у зведеній таблиці. (Див.табл.8).

Таблиця 8.

Результат самоаналізу педагогів психолого-педагогічних компетентностей на проміжному етапі моніторингу

№	Компетентність	Результат (у балах)
1	Забезпечення безпеки життя дітей, збереження та зміцнення їхнього здоров'я, емоційного благополуччя під час перебування в закладі дошкільної освіти	18
2	Уміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток дітей	18
3	Володіння різними видами діяльності, що розвивають дітей дошкільного віку (ігрова, продуктивна, пізнавально-дослідницька)	16
4	Знання специфіки навчання, виховання та розвитку дітей дошкільного віку та особливостей організації освітнього процесу з дітьми раннього та дошкільного віку	15
5	Використання методів та засобів психолого-педагогічного моніторингу для оцінки результатів опанування дітьми освітніх програм	15
6	Знання основ теорії та практики фізичного, пізнавального та особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку	15
7	Реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда у роботі з дітьми, у яких є проблеми з опанування освітньої програми, з дітьми з особливими освітніми потребами	14

8	Активне використання недирективної допомоги та підтримка ініціативи вихованців та їхньої самостійності в різних видах діяльності.	. 13
---	---	---------

Зазначимо, що на констатувальному етапі моніторингу на останніх позиціях залишалися такі компетентності як використання недирективної допомоги та підтримка дитячої ініціативи, а також реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда у роботі з дітьми дошкільного віку. Після проміжного моніторингу вони залишилися на 7 і 8 позиції відповідно, але відбулося зростання у балах. За результатами констатувального моніторингу 2 компоненти у сумі набрали 21 бал, а на проміжному етапі – 28 балів, що засвідчило позитивну динаміку. Отже, проведені заходи, позитивно вплинули на розвиток професійних компетентностей, педагоги опанували знання, що буде зреалізовано в професійній діяльності, тому необхідно продовжувати роботу в цьому напрямку.

Таблиця 9

Результат самоаналізу педагогів методичних компетентностей на проміжному етапі моніторингу

№	Компетентність	Результат (у балах)
1	Вміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток вихованців	16
2	Планування та реалізація освітньої роботи у групі дітей раннього та/або дошкільного віку відповідно до державного освітнього стандарту та основній освітній програмі.	16
3	Планування та коригування освітніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини раннього та/або дошкільного віку	15
4	Організація конструктивної взаємодії дітей у різних видах діяльності, створення умов для вільного вибору дітьми діяльності, учасників спільної діяльності, засобів діяльності	14
5	Використання в освітній діяльності сучасних методів та технологій навчання	13

6	Участь у розробці основної освітньої програми закладу дошкільної освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти «Базовий компонент дошкільної освіти»	13
7	Володіння методами та засобами психолого-педагогічної освіти батьків дітей раннього та дошкільного віку	13
8	Готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу занять, педагогічної діяльності в цілому	11

За блоком методичних компетентностей у педагогів також відбулися зміни. Зростання за цим блоком становило 8 балів. Показник здатності педагогів до самоаналізу занять збільшився на 1 бал. Це засвідчує про не готовність педагогів до аналітичної діяльності, або те, що заходи недостатньо ефективні та потребують додаткової методичної роботи в ЗДО.

Таблиця 10

Результат самоаналізу педагогів загальнокультурних компетентностей на проміжному етапі моніторингу

№	Компетентність	Результат (у балах)
1	Здатність працювати у команді, толерантно сприймати соціальні, культурні та особистісні відмінності	17
2	Готовність до партнерської взаємодії з батьками дітей раннього та дошкільного віку для вирішення освітніх завдань	17
3	Готовність до професійного розвитку та самовдосконалення	17
4	Вміння регулювати та ефективно будувати процес спілкування з учасниками освітнього процесу	16
5	Володіння ІКТ-компетентностями, необхідними для планування, реалізації та оцінки освітньої діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку	16

Загальне зростання за блоком загально-культурних компетентностей незначний, на рівні 3-х балів.

Сформованість ІКТ-компетентностей у педагогів за результатами проміжного моніторингу посіли останнє місце. Педагоги, що атестуються за

планом, пройшли курси підвищення кваліфікації за темою МОН «Розвиток цифрової компетентності педагогів», опанували теоретичний матеріал, але пройшло мало часу і педагоги ще не застосовували знання на практиці. Робота в цьому напрямку продовжувалася.

Результати зростання за загальним рівнем сформованості професійних компетентностей представлено на рис.3. «Порівняльні результати загального рівня сформованості професійних компетентностей на констатувальному і проміжному етапах моніторингу»

Аналізуючи результати загальної самооцінки педагогів за двома етапами моніторингу констатуємо різницю. Необхідно переглянути план підвищення кваліфікації педагогів з метою підвищення рівня якості освітньої діяльності. Проміжні результати моніторингу засвідчили, що є педагоги з високим рівнем сформованості професійних компетентностей, який залишився без змін. Цих педагогів призначили наставниками менш досвідчених педагогів.

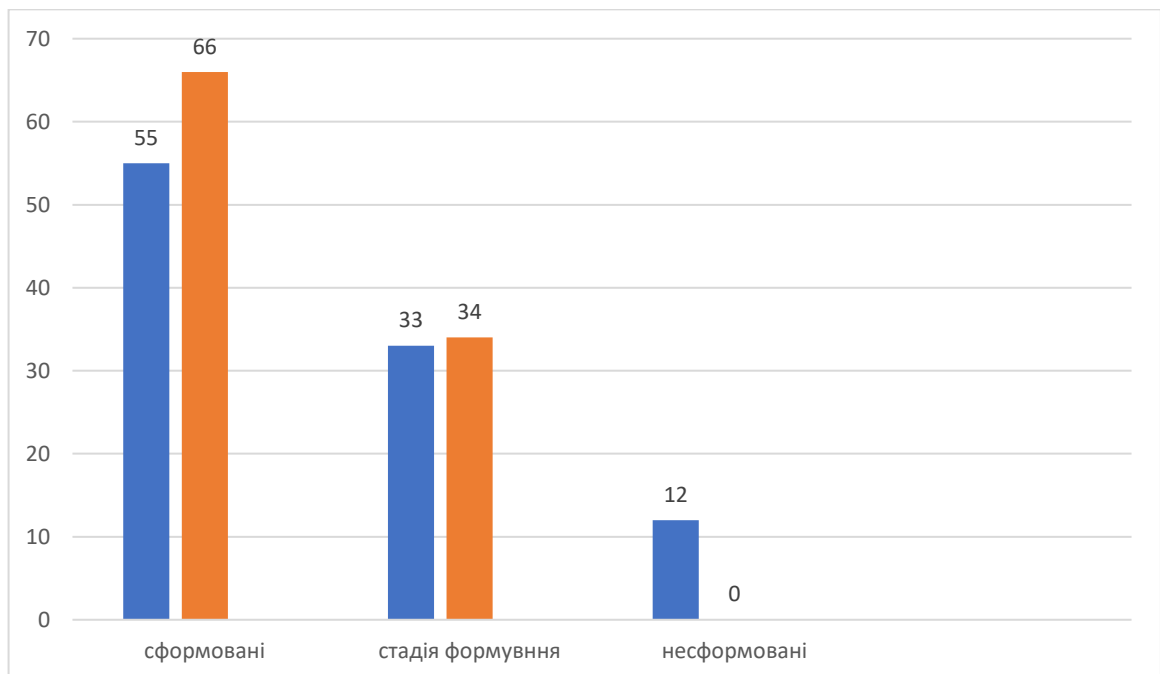

Рис.3. Порівняльні результати загального рівня сформованості професійних компетентностей на констатувальному і проміжному етапах моніторингу

За результатами проміжного моніторингу професійної діяльності педагогів скореговано план роботи з підвищення кваліфікації педагогів в

умовах ЗДО, за різними блоками. Зокрема, за блоком психолого-педагогічних компетентностей та за блоком методичних компетентностей:

За блоком психолого-педагогічних компетентностей проведено методичний семінар-практикум за темою «Технології підтримки ініціативи та самостійності дошкільників різного віку». Мета: створити умови «занурення» педагогів у сучасний технологічний процес та створення умов для реалізації ініціативи та самостійності дітей різного дошкільного віку.

Педагоги опановували прийоми недирективної допомоги та аналізували діяльність педагога та дітей за ситуативними завданнями. Педагоги відзначили продуктивність такої форми роботи.

За блоком методичних компетентностей проведено семінар-практикум за темою «Аналіз освітньої діяльності». Педагогам було запропоновано провести відкриті заняття, режимні моменти та підготувати самоаналіз за запропонованим алгоритмом. Педагоги погодилися, що за алгоритмом самоаналіз занять проводити простіше.

За блоком загальнокультурних компетентностей проведено семінар-практикум за темою: «Використання мультимедійного обладнання в освітньому процесі», що проводилося он-лайн. Було проведено відео-консультацію за темою «Форми взаємодії з дітьми в режимі он-лайн», методичний тижневий марафон «Створення відео-презентації з нуля». Педагоги розробили відео-заняття, що проводилися з дітьми на платформі ZOOM. Педагоги оцінили результативність цієї форми роботи як для них так і для результативності освітнього процесу в цілому.

Використання різноманітних форм роботи з педагогами у контексті підвищення кваліфікації в умовах ЗДО дозволило підвищити рівень якості їхньої професійної діяльності. Отже, організовуючи підвищення кваліфікації в умовах ЗДО здійснюючи методичний супровід професійної діяльності педагогів ЗДО, забезпечено розвиток і формування необхідних професійних компетентностей педагогів. З метою визначення позитивної динаміки,

здійснено заключний моніторинг оцінки якості професійної діяльності педагогів закладу дошкільної освіти

2.3. Оцінка рівня сформованості професійної компетентності педагогів ЗДО засобами підвищення кваліфікації

На заключному етапі дослідно-пошукової роботи визначали зміни у рівні сформованості професійної компетентності педагогів ЗДО.

На цього етапу використовувався той же інструментарій, що і при констатувальній та проміжній діагностиці.

Після формувального етапу дослідно-пошукової роботи, педагоги заповнили діагностичні карти. Отримані результати представлено у таблиці «Результати самоаналізу педагогів психолого-педагогічних компетентностей на заключному етапі моніторингу».

Таблиця 11

Результат самоаналізу педагогів психолого-педагогічних компетентностей на заключному етапі моніторингу

№	Компетентність	Результат (у балах)
1	Забезпечення безпеки життя дітей, збереження та зміцнення здоров'я, емоційного благополуччя під час перебування в закладі дошкільної освіти	18
2	Вміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток дітей	18
3	Володіння різними видами діяльностей, що розвивають дітей дошкільного віку (ігрова, продуктивна, пізнавально-дослідницька)	
4	Знання специфіки навчання, виховання та розвитку дітей дошкільного віку та особливостей організації освітнього процесу з дітьми раннього та дошкільного віку	16
5	Використання методів та засобів психолого-педагогічного моніторингу для оцінки результатів опанування дітьми освітніх програм	16

6	Знання основ теорії та практики фізичного, пізнавального та особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку	15
7	Реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда у роботі з дітьми, у яких є проблеми з опанування освітньої програми з дітьми з особливими освітніми потребами	15
8	Активне використання недирективної допомоги та підтримка ініціативи вихованців та їхньої самостійності в різних видах діяльності.	15

Зауважимо, що на останніх позиціях на констатувальному етапі моніторингу були компетентності з використання недирективної допомоги та підтримка дитячої ініціативи та реалізація педагогічних рекомендацій психолога, логопеда. Ці позиції перемістилися вище з 7, 8 місця, на 4,5 місця відповідно.

Отримані результати свідчать, що робота з підвищення професійних компетентностей за першим блоком була результативною. Загальна кількість балів констатувального моніторингу, становила 116, на заключному етапі моніторингу – 129 балів, зростання становило 13 балів, що свідчить про підвищення рівня якості професійної діяльності педагогів ЗДО.

Таблиця 12

Результат самоаналізу педагогів методичних компетентностей на заключному етапі моніторингу

№	Компетентність	Результат (у балах)
1	Вміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток вихованців	16
2	Планування та реалізація освітньої роботи у групі дітей раннього та/або дошкільного віку відповідно до державного освітнього стандарту та основній освітній програмі.	16
3	Планування та коригування освітніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини ранньої та/або дошкільного віку	16

4	Організація конструктивної взаємодії дітей у різних видах діяльності, створення умов для вільного вибору дітьми діяльності, учасників спільної діяльності, засобів діяльності	15
5	Використання в освітній діяльності сучасних методів та технологій навчання	15
6	Участь у розробці основної освітньої програми закладу дошкільної освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти «Базовий компонент дошкільної освіти»	15
7	Володіння методами та засобами психолого-педагогічної освіти батьків дітей раннього та дошкільного віку	15
8	Готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу занять, педагогічної діяльності в цілому	15

Суттєву різницю у балах відзначено у блоці методичних компетентностей. На констатувальному етапі моніторингу загальна кількість становила 103 бали, а на заключному – 123 бали. Перші три позиції за кількістю балів займають такі компетентності: вміння організувати провідні види діяльності дітей дошкільного віку: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток вихованців; планування та реалізація освітньої роботи у групі дітей раннього та/або дошкільного віку відповідно до державного освітнього стандарту та основній освітній програмі; планування та коригування освітніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини раннього та/або дошкільного віку. Інші компетентності мають однаковий кількісний показник. За результатами констатувального моніторингу показник щодо участі педагога у розробці програм ЗДО, кількість балів становила – 10, на заключному – 15 балів. Готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу за результатами констатувального моніторингу становила 10 балів, на заключному – 15 балів. Отже, у педагогів сформовано вміння аналізувати власну педагогічну діяльність, але робота в цьому напрямку потребує методичного супроводу і надалі.

Таблиця 16

**Результат самоаналізу педагогів загальнокультурних компетентностей
на заключному етапі моніторингу**

№	Компетентність	Результат (у балах)
1	Готовність до професійного розвитку та самовдосконалення	18
2	Володіння ІКТ-компетентностями, необхідними для планування, реалізації та оцінки освітньої роботи з дітьми раннього та дошкільного віку.	17
3	Здатність працювати у команді, толерантно сприймати соціальні, культурні та особистісні відмінності	17
4	Готовність до партнерської взаємодії з батьками дітей раннього та дошкільного віку для вирішення освітніх завдань	17
5	Вміння регулювати та ефективно будувати процес спілкування з різними учасниками освітньої діяльності	16

Аналіз стану сформованості загальнокультурних компетентностей показав, що у рейтингу змінилися позиції, – за результатами констатувального етапу моніторингу головну позицію займала здатність працювати в команді, а на заключному етапі – готовність до професійного розвитку.

Сформованість ІКТ-компетентностей на констатувальному етапі моніторингу займала останню позицію, після цілепрямованого навчання перемістилася на другу позицію на заключному етапі моніторингу. Загальна різниця в балах блоку ІКТ-компетентностей склала 5 балів, що засвідчує позитивну динаміку.

Кількісний аналіз різниці загальних балів за середнім значенням представлено у зведеній таблиці «Результати моніторингу професійних компетентностей педагогів на констатувальному і заключному етапах моніторингу».

Таблиця 17

Результати моніторингу професійних компетентностей педагогів на констатувальному і заключному етапах моніторингу

Педагогічні працівники		
Блоки	Початковий етап моніторингу	Підсумковий етап моніторингу
Психолого-педагогічні	116 (14,5)	129 (16,1)
Методичні	103 (12,8)	123 (15,4)
Загальнокультурні	80 (16)	85 (17)

Результати порівняння оцінок на констатувальному та заключному етапах моніторингу представлені на діаграмі «Порівняння оцінок професійних компетентностей педагогів ЗДО на констатувальному і заключному етапах моніторингу (Див. рис. 4).

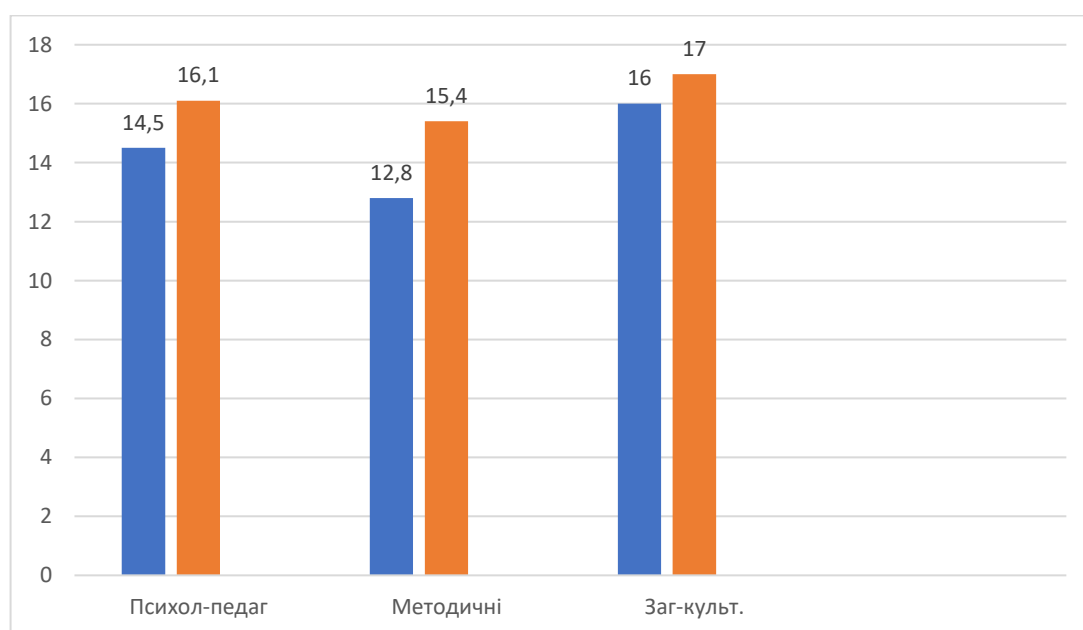

Рис.4. Порівняння оцінок професійних компетентностей педагогів ЗДО на констатувальному і заключному етапах моніторингу

Цілеспрямоване підвищення професійної кваліфікації педагогів закладу дошкільної освіти забезпечив позитивний результат за визначеними критеріями та показниками моніторингу, що свідчить про ефективність підвищення кваліфікації в умовах ЗДО. Педагоги значно покращили свої

вміння та навички завдяки методичному супроводу, командній роботі, участі педагогів у різних семінарах-практикумах, майстер-класі, круглому столі, що, підвищило рівень якості освітнього процесу.

Отже, педагогічний моніторинг професійної діяльності, цілеспрямоване підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти з розвитку та формування професійних компетентностей забезпечує підвищення рівня якості дошкільної освіти, виявляючи динаміку, оцінюючи та коригуючи професійну діяльність педагогів.

За результатами моніторингу, керівники ЗДО мають можливість оптимізувати роботу з підвищення кваліфікації в умовах закладу освіти з актуальних проблем змісту освіти та організації й забезпечення освітньої діяльності.

Моніторинг рекомендовано проводити двічі на рік, а за наявності загальних професійних проблем у педагогів, варто проводити за потребою. Підвищення кваліфікації педагогів закладу дошкільної освіти за результатами моніторингу це підвалини майбутнього розвитку ЗДО. Якщо в дитячий садок приходить новий педагог доцільно провести моніторинг з оцінки якості професійної діяльності фахівця і за результатами моніторингу побудувати індивідуальний освітній маршрут педагога.

Висновок до другого розділу

У розділі обгрунтовано методику пошуково-експериментальної роботи з моніторингу стану сформованості професійних компетентностей педагогів ЗДО та розробки заходів з підвищення кваліфікації за проблемним полем компетентностей, визначеного за результатами моніторингу.

Моніторинг якості професійної діяльності педагогів ЗДО це безперервний процес, що визначає проблемне поле професійних компетентностей педагогів ЗДО, визначення їхніх освітніх траєкторій, організації, методичного забезпечення підвищення кваліфікації педагогів в

умовах закладу дошкільної освіти та оцінки ефективності використання професійних компетентностей в освітній діяльності педагога.

Моніторинг стану сформованості професійної компетентності педагогів закладу дошкільної освіти здійснювався у три етапи: констатувальний, проміжний та заключний. За результатами констатувального етапу здійснено формуючий експеримент, що полягав у розробці плану роботи з педагогами щодо підвищення якості освітньої діяльності.

Проведено роботу з формування та розвитку проблемних компетентностей з педагогічним колективом в межах підвищення кваліфікації в умовах ЗДО. Результати моніторингу на заключному етапі продемонстрували значне підвищення рівня компетентності педагогів ЗДО.

ВИСНОВОК

Якість дошкільної освіти є фундаментом для всебічного розвитку дитини, формуючи її особистість та закладаючи підвалини подальшого навчання. Ефективність управління якістю дошкільної освіти в сучасних закладах дошкільної освіти забезпечує підвищення кваліфікації педагогів. Одним із завдань організації та забезпечення підвищення кваліфікації педагогів в умовах закладу дошкільної освіти, є виявлення та відстеження професійного розвитку педагогів закладу, що реалізовується через механізм внутрішнього моніторингу якості освіти. Моніторинг якості професійної діяльності педагогів передбачає оцінку компетентності педагога: психолого-педагогічних (знання основ теорії та практики фізичного, пізнавального та особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку, уміння організувати провідні у дошкільному віці види дитячої діяльності тощо; методичних компетентностей: організація, забезпечення та проведення занять різного виду і типу, здатність здійснювати психолого-педагогічний аналіз та самоаналізу занять, педагогічної діяльності в цілому тощо; загальнокультурних компетентностей: готовність до професійного розвитку, самовдосконалення тощо. В ході дослідження проведено діагностику сформованості визначених компетентностей на констатувальному, проміжному і заключному етапах моніторингу та проведено порівняльний аналіз.

Результати констатувального етапу діагностики показали «проблемне поле» стану сформованості професійних компетентностей педагогів ЗДО. З метою формування та розвитку професійних компетентностей педагогів ЗДО розроблено план підвищення кваліфікації з використанням інноваційних форм і методів роботи. В ході реалізації плану методичної роботи враховувалися індивідуальні інтереси і особливостей педагогів та зони досягнень та актуального розвитку за компетентностями психолого-педагогічного, методичного та загальнокультурного блоків.

Проведена дослідно-пошукова робота сприяла дієвому самооцінюванню професійної діяльності вцілому, власного рівня професійного розвитку.

Поетапне проведення моніторингу дозволило оцінити якість професійної діяльності педагогів закладу дошкільної освіти за результатами цілеспрямованого підвищення кваліфікації в межах ЗДО.

Відмічено підвищення поінформованості педагогів ЗДО щодо сучасних вимог до професійної діяльності освіти, рівня сформованості компетентностей від чого залежить рівень якості освіти ЗДО, а також про можливість підвищення власного рівня професійного розвитку та кар'єрного зростання.

За результатами заключного етапу моніторингу у педагогів відбулися якісні зміни. З 9 педагогів, у 8 з них професійні компетентності сформовані, у 1 педагога перебувають у стадії формування. З моменту проведення констатувального етапу моніторингу відбулася суттєва динаміка зростання якості професійної діяльності педагогів. Водночас ці результати, здебільшого, намітили траєкторії подальшої методичної роботи ЗДО, що забезпечуватиме підвищення рівня професійних компетентностей педагогів, зорієнтованих на психолого-педагогічний, методичний та загальнокультурний блоки. Така методична робота не може носити одноразовий характер.

Отже, моніторинг якості освітньої діяльності педагогів ЗДО:

- ✓ відповідав вимогам освітнього стандарту першого (бакалаврського) рівня «Дошкільна освіта», професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»;
- ✓ враховував специфіку ЗДО в якій проводився моніторинг якості діяльності;
- ✓ містив критерії, що дозволили визначити психолого-педагогічні, методичні, загальнокультурні компетентності педагогів, що є засадничими в оцінці якості діяльності ЗДО;
- ✓ результати моніторингу констатували наявний стан професійної діяльності педагогів та відобразили динаміку її розвитку, що лягло в основу прийняття управлінського рішення щодо створення умов для

організації, забезпечення підвищення кваліфікації педагогів в умовах ЗДО, що підвищить рівень якості професійної діяльності педагогів.

Проведене дослідження дає можливість поглибити розуміння завдань внутрішнього моніторингу якості освіти в закладі дошкільної освіти. Практична значущість полягає в розробці та апробації діагностичного матеріалу за трьома блоками (психолого-педагогічні, методичні, загальнокультурні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти), у відповідності до вимог професійного та освітнього стандартів, що створює базу для прийняття управлінських рішень з метою забезпечення якості освіти закладу дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадер С., Коваленко Т. Як оцінити рівень професійної компетентності вихователів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2023. № 12. С. 4–8. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/10011592>. (Дата звернення: 05.01.2024).
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
3. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія. Київ: Університет. 2011. 320 с.
4. Богущ А. М. Вимірюємо якість дошкільної освіти: методична спрямованість. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Випуск 1 (138). Одеса, 2022. С. 7–16. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/14137/1/Bogush.pdf>.
5. Вергун Ю. Як у дитсадку забезпечити дієву систему якості освіти. *Цифрове видавництво MCFR*. 2021. URL: <http://surl.li/aazhp>
6. Вергун Ю., Омеляненко Н. Що врахувати під час самооцінювання освітнього й управлінського процесів. *Практика управління дошкільним закладом*. 2021. № 10. С. 9–11.
7. Вірна Ж. П., Мудрик А. Б. Особистісна вимогливість професіонала: теорія, практика, методи вивчення: монографія. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 255 с.
8. Внутрішня система забезпечення якості освіти: на що звернути увагу вихователю-методисту. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 1. С. 57–59.
9. Гавриш Н. В., Крутій К. Л. Якість освіти: розробляймо критерії разом. *Дошкільне виховання*. 2015. № 3. С. 2–6.

10. Гармс Тельма, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр. Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Третє видання (ECERS-3) / пер. з англ. О. Тільна. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 116 с.

11. Гуртовенко Н .В. Критерії оцінки, показники та рівні психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної самореалізації. *Психологічний часопис: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. (017). № 4 (8), С. 53–63.

12. Дмитренко П. В. Принципи управління якістю освіти. URL:http://gnpu.edu.ua/files/VIDANNIY/Visnik_19/V19_3_9.pdf

13. Зайченко О. Управління дошкільним навчальним закладом у сучасних умовах. URL : <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19449-upravlinnya-doshkilnim-navchalnimzakladom-u-suchasnix-umovax.html>

14. Закон Про освіту із змінами, внесеними згідно із Законами <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

15. Закон України Про дошкільну освіту з змінами, внесеними згідно із Законом № 4059-IX від 19.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

16. Ісопенко Д. Моніторинг інклюзивної освіти в дитячому садку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №4. С. 24–26.

17. Коберник О. М., Гагарін М. І. Менеджмент в освіті : навчальний посібник. 3 вид. Умань : ВПЦ «Візаві». 2017. 242 с.

18. Коваленко О. Моніторинг якості дошкільної освіти як проблема. *Моніторинг якості освіти: теорія і практика* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. [Редкол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа та ін.]. К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2009.С.92–96.

19. Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ 2020. 24.с. URL: <https://dnz71.edu.vn.ua/uploads/tiger-1599493145.pdf>

20. Крутий К. Л. Проблеми запровадження моніторингу якості освіти та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2015. Вип. 2(2). С. 67–70.

21. Лист МОН «Щодо організації дошкільної освіти дітей у 2025-2026 навчальному році» від 28.08.2025 № 117853-25 URL : <https://oplatforma.com.ua/files/news/2025/Lyst-MON-Shchodo-orhanizatsii-doshkilnoi-osvity-ditei-u-2025-2026-n-r.pdf>

22. Кононенко О.Є. Атестація педагогічних працівників: нормативи, методичні рекомендації, документи / за заг.ред. Л.Д. Покросної. Х.: Основа; Тріада +, 2007. 160 с.

23. Лебединець Т. М. До питання підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в умовах інформаційного суспільства. *Науковий вісник Харківського Національного пед. ун-т імені Г.С. Сковороди*. Харків. 2007. Вип. 24. С. 51–52.

24. Лукіна Т. О. Моніторинг як механізм інформаційного забезпечення якості освіти. *Тестування і моніторинг*. 2007. № 12. С. 16–20.

25. Маслікова І. В. Моніторингова система освітнього менеджменту. Х.: Основа. 2005. 144 с.

26. Маслюківська А. О. Значення тайм-менеджменту для підвищення персональної ефективності. *Молодий вчений*. 2018. № 11 (63). С. 467–471.

27. Матвеева Н., Матішак М. Формування демократичних цінностей майбутніх педагогів: практико-орієнтований підхід. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Наукове електронне видання. Випуск 14. Частина 2. Слов'янськ, 2021. С.24–34.

28. Матішак М. Педагогічний менеджмент у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти і професійної підготовки педагогічних кадрів у контексті євроінтеграційних процесів*. Матеріали наук.-практ. конференції, 12–13 травня 2016 року. Чернівецький нац. Універ. імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2016. С. 75–78.

29. Матішак М. Формування навичок самоменеджменту майбутніх вихователів ДНЗ. *Освітній простір України*. Випуск 8. 2016. С. 88–93.

Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.

30. Медіаактивний навчальний заклад, або Як не загубитися в тенетах інтернету URL: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/book?bid=25880>

31. Менеджмент в освіті: підручник / За ред. проф. В. Крижка. К.: Освіта України. 2020. 465 с.

32. Наказ МОН України «Про затвердження порядку проведення моніторингу якості освіти» від 16.01.2020 № 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>

33. Наказ МОН Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів дошкільної освіти від 01 жовтня 2025 року за № 1426/44832 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1426-25#Text>.

34. Наказ МОН Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіт від 04.03.2025. № 407. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-z-pytan-formuvannia-vnutrishnoi-systemy-zabezpechennia-iakosti-osvity-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>

35. Огляд Професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти URL: <https://naurok.com.ua/post/oglyad-profesiynogo-standartu-vihovatelya-zakladu-doshkilno-osviti>

36. Освіта дітей раннього та дошкільного віку. *Освіта переможців*. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. МОН. Київ. С.50-66. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Docs%20Kampania%20Priyom%2024/Strateh.plan.diyalnosti.MON.do.2027.roku.pdf>

37. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти. URL: <https://naurok.com.ua/post/pidvischennya-kvalifikaci-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladiv-doshkilno-osviti>

38. Піроженко Т.О. Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективу. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/717520/1/%D0%AF%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C>

39. Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН України № 805 від 09.09.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text>.

40. Попович О. М. Професійна компетентність вихователя дітей раннього віку у контексті готовності до роботи в сенсорно збагаченому середовищі закладу дошкільної освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2023. Вип. 1 (23). С.110–120.

41. Поради практиків і науковців щодо організації освітнього процесу URL: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/book?bid=37876>

42. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2025 року № 818 Про затвердження Положення про деякі типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти. URL : <https://www.golos.com.ua/article/385158#:~:text=7>

43. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти від 14 грудня 2016 р. № 1033

44. Постоян Т. Г., Колеснікова Г. Д. Організаційна культура та лояльність персоналу закладу дошкільної освіти: теоретичний аспект. *Педагогічний альманах «Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія та практика»*: зб. мат. III Всеук. конф. здоб. вищої освіти і молодих учених (3 листопада 2023 року). Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2023. Вип. III. С. 59–65.

45. Постоян Т. Г. Меркулова Т. М. Педагогічні кадри у контексті управління якістю освіти. *Управління та інновації в освіті*: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (26-27 жовтня 2017р.). Одеса: ДЗ «Південноукраїнський нац. пед унів-т. ім. К. Д. Ушинського». 2017. С.77–80.

46. Постоян Т. Г. Індивідуальна освітня траєкторія: організаційний аспект. *Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (27–28 жовтня 2022 р., Одеса). Одеса: Університет Ушинського, 2022. С. 105–107.

47. Постоян Т. Г. З досвіду цифрової трансформації управління освітою в Україні. International scientific conference «*Information technologies and management in higher education and sciences*» : conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. Part 3. С.21-25.

48. Постоян Т. Г. Щодо проблем управління якістю освітньої діяльності закладу дошкільної освіти. *Acta Paedagogica Volynienses*. Волинський національний університет імені Лесі Українки: № 5. 2025.

49. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки Постанова кабінету міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Київ

50. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». № 755-21 від 19 жовтня 2021 р. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

51. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти». № 620-21 від 28 вересня 2021 р. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

52. Романюк І. Аналіз, планування, контроль як функція управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. Тернопіль: Мандрівець. 2022. 208 с.

53. Скрипник Н. І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник. Умань : Візаві, 2019. 108 с.

54.Словник UA.URL:<https://slovyk.ua/index.php?sword=%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3>

55. Науково-педагогічна інформація [Сучасний психолого-педагогічний словник / [авт. кол.: Шапран О. І., Шапран Ю. П., Ігнатенко Н. В. та ін. ; за заг. ред. О. І. Шапран]. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я. М., 2016. 472 с. URI: <http://ephseir.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/2580>].

56. Словник іншомовних слів. URL : <https://www.jnsm.com.ua/sis/index.shtml>

57. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти. Спеціальність 012 Дошкільна освіта. № 572 від 29.04.2020 р. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012- m.pdf>

58. Степанова Т., Курчатова А. Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні: навч.-метод. пос. К.: Видавничий Дім «Слово», 2018. 236 с.

59. Тлумачний словник освітянських термінів. ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» Київ. 2023. 50 с. URL :https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2024/02/slovnyk_osvityanskyj-onovlenyj.pdf

60. Терещенко І. Системний підхід до організації методичної роботи в ДНЗ. *Дитячий садок*. 2005. №8 (296). С.22–28.

61. Харькова Є.Д. Професійна компетентність вихователя закладу дошкільної освіти в контексті вимог сьогодення. Теорія та методика дошкільної і початкової освіти: [монографія] / за заг. ред. О.В. Лобової та ін.

62. Швайка Л.А. Методична робота в ДНЗ. Х.: Вид. група «Основа». 2017. 304 с.

63. Що таке моніторинг? Моніторинг от А до Я URL: <https://brensis.wixsite.com/monitoring/sho-take>
monitorig#:~:text=%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3%20%2D%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%2C%20%D0%B7%D0%

B1%D0%BE%D1%80%D1%83,%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B8.

64. Як зміниться робота дитсадків у 2025-2026 навчальному році URL : <https://unn.ua/news/hotuiemo-sushi-piat-prostykh-i-neimovirno-smachnykh-retseptiv-uliublenoi-aziiskoi-stravy>

65. Як у закладі освіти створити атестаційну комісію: підказки та приклад наказу. URL: https://ezavdnz.expertus.com.ua/10025651?utm_source=oplatforma.com.ua&utm_medium=referral&utm_campaign=ped_statblock_long_pudz_10025651_10.09.2025

66. Як застосовувати Положення про атестацію педагогічних працівників: рекомендації МОН. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2023. № 4. С. 32.

67. Якість дошкільної освіти та шляхи її визначення. URL: www.stattionline.org.ua/.../15361-yakist-doshkilnoi-osviti-ta

68. Barenthien, J.M., & Dunekacke S. (2021). The implementation of early science education in preschool teachers' initial teacher education. A survey of teacher educators about their aims, practices and challenges in teaching science. *Journal of Early Childhood Teacher Education*. DOI: 10.1080/10901027.2021.19624

69. Erixon, P.O. Erixon Arreman I. (2018). ECEC Students' Writing Trajectories: Academic Discourse and «*Professional Habitus*». 968-983. DOI: <https://doi.org/10.1080/00313831.2018.1476403>

70. OECD. (2019). Providing quality Early Childhood Education and Care: *Results from the Starting Strong Survey 2018*, TALIS. 2019. Paris: OECD Publishing.

71. Prullage, G. S. (2019). Competency-Based education and continued competency. *In Comprehensive neonatal nursing care*. Springer Publishing Company. DOI: <https://doi.org/10.1891/9780826139146.0044>

ДОДАТОК А

Моніторинг якості освітньої діяльності педагогів ЗДО

Шановні освітяни!

Вам належить оцінити власну компетентність відповідно до вимог Професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». Вам пропонується проаналізувати власну професійну діяльність і оцінити рівень володіння компетентностями, необхідними на посаді «вихователь», використовуючи 3-бальну шкалу:

0 балів – компетентність не виражена

1 бал – компетентність слабо виражена

2 бали – компетентність виражена яскраво

Діагностична карта моніторингу якості професійної діяльності педагогів		
№	<i>Професійно-педагогічні компетентності</i>	Самооцінка педагога
1	Знання дошкільної освіти та особливостей організації освітньої роботи з дітьми раннього та дошкільного віку	
2	Знання основ теорії та практики фізичного, пізнавального та особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку	
3	Вміння організувати ведучі у дошкільному віці види дитячої діяльності: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток дітей	
4	Володіння всіма видами розвиваючих діяльності дошкільника (ігровий, продуктивною, пізнавально-дослідною)	

5	Використання методів та засобів психолого-педагогічного моніторингу для оцінки результатів освоєння дітьми освітніх програм	
6	Забезпечення безпеки життя дітей збереження та зміцнення їх здоров'я, емоційного благополуччя у період перебування в освітній організації	
7	Активне використання недирективної допомоги та підтримка дитячої ініціативи та самостійності у різних видах діяльності.	
8	Реалізація педагогічних рекомендацій фахівців (психолога, логопеда, дефектолога та ін) у роботі з дітьми, які мають труднощі в освоєнні програми, а також з дітьми з особливими освітніми потребами	
<i>Методичні компетентності</i>		
1	Планування та реалізація освітньої роботи у групі дітей раннього та/або дошкільного віку відповідно до федеральних державними освітніми стандартами та основними освітніми програмами.	
2	Участь у розробці основної загальноосвітньої програми освітньої організації відповідно до федерального державним освітнім стандартом дошкільної освіти	
3	Планування та коригування освітніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини ранньої та/або дошкільного віку	
4	Уміння організувати ведучі у дошкільному віці види дитячої діяльності: предметно-маніпулятивну та ігрову, забезпечуючи розвиток дітей	
5	Організація конструктивної взаємодії дітей у різних видах діяльності, створення умов для вільного вибору	

	дітьми діяльності, учасників спільної діяльності, матеріалів	
6	Використання у своїй роботі сучасних методів та технологій навчання	
7	Готовність до психолого-педагогічного аналізу та самоаналізу занять, педагогічної діяльності	
8	Володіння методами та засобами психолого-педагогічної освіти батьків (законних представників) дітей раннього та дошкільного віку	
<i>Загальнокультурні компетентності</i>		
1	Здатність працювати у команді, толерантно сприймати соціальні, культурні та особистісні відмінності	
2	Уміння регулювати та ефективно будувати процес спілкування з різними учасниками освітнього процесу	
3	Готовність до партнерської взаємодії з батьками дітей раннього та дошкільного віку для вирішення освітніх завдань	
4	Володіння ІКТ-компетенціями, необхідними та достатніми для планування, реалізації та оцінки освітньої роботи з дітьми раннього та дошкільного віку	
5	Готовність до професійного розвитку та самовдосконалення	
ПІДСУМКОВИЙ БАЛ		

Критерій оцінки:

42-35 балів – компетентність сформовано

20 – 34 бали – компетентність перебуває на стадії формування

Менше 20 балів – компетентність не сформовано